

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุกับเด็กในชุมชนภาคเหนือ สาเหตุที่ทำให้ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุกับเด็กมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และการตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุกับเด็กในชุมชนภาคเหนือในปัจจุบัน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการวิจัยภาคสนามที่หมู่บ้านสันทราย ตำบลหลวงเหนือ อำเภอคอกยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการใช้กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal - PRA) แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้สูงอายุและเด็กที่อาศัยอยู่ด้วยกันจำนวน 16 ครอบครัว ผู้นำชุมชน ครู พระ กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุและเด็กและเยาวชนทั่วไปในชุมชน ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการแยกแยะข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และเชื่อมโยงหมวดหมู่ข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่กำหนดแล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุและเด็กในชุมชนมีปัญหาและความต้องการในด้านต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งปัญหาและความต้องการในปัจจุบันมีบางส่วนที่เหมือนและบางส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ปัญหาที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุมีความเครียดและวิตกกังวลเรื่องการเงิน อนาคตของตนเองและอนาคตของหลาน ผลกระทบจากเชื้อHIV/AIDS สารเสพติด ต้องการลูกดูแลเอาใจใส่ ส่วนเด็กมีความเครียด และวิตกกังวลเรื่องการเงิน การเงินผู้สูงอายุไม่เข้าใจ ต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ เป็นต้น

T158333

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุกับเด็กเปลี่ยนแปลงไป จากอดีต ได้แก่ การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัญหาเอดส์และสารเสพติด ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบถึงชุมชน ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงครอบครัว จากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่ประกอบด้วยปู่ย่าหรือตา ยะกับเด็ก โดยไม่มีพ่อแม่อาศัยอยู่ด้วย ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ กลายเป็นเด็กมีปัญหา นอกจากนั้นระบบการศึกษาในโรงเรียนที่ไม่ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาชาวบ้านของผู้สูงอายุ ทำให้วิถีคิดและสภาพการดำรงชีวิตของเด็กเปลี่ยนแปลงไป โดยเด็กรับเอาแบบอย่างในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อนมาใช้ที่บ้าน ซึ่งผู้สูงอายุไม่เข้าใจ รับไม่ได้ และไม่สามารถให้คำแนะนำได้ ในขณะที่เด็กมองผู้สูงอายุว่าไม่ทันสมัย จึงไม่ยอมเชื่อฟังคำ อบรมสั่งสอนและคำแนะนำของผู้สูงอายุ

ในด้านการตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุกับเด็กในชุมชนในปัจจุบัน มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกับเด็ก แต่เน้นการให้ความช่วยเหลือปัญหาพื้นฐานทั่วไป เช่น ด้านสุขภาพร่างกาย เศรษฐกิจ และสังคม แต่ยังไม่มีการให้ความช่วยเหลือปัญหา และความต้องการด้านอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุกับเด็กที่มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงมากขึ้น

ผลจากการเปลี่ยนแปลงบริบทของชุมชนและสังคม ทำให้ผู้สูงอายุกับเด็กมีปัญหาและความต้องการในด้านต่าง ๆ ตามมา แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีปัญหาช่องว่างระหว่างวัยและปัญหาการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุยังเป็นตาข่ายทางสังคมที่สำคัญที่คอยรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถช่วยเหลือเด็กได้ตามอัธยาศัย หากไม่มีผู้สูงอายุอยู่ในครอบครัว เด็กจะยังมีปัญหามากกว่าที่เป็นอยู่ และหากไม่มีหลานอยู่ด้วยคอยช่วยเหลือ เล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้สูงอายุก็จะมีปัญหามากกว่าที่เป็นอยู่เช่นกัน ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก การจัดฝึกอบรมความรู้เรื่องจิตวิทยาผู้สูงอายุ และจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น การสร้างความเข้าใจในด้านอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุกับเด็กให้แก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกับเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ABSTRACT

TE158333

This thesis was aimed at examining problem and need of the elderly people and children in the Northern community, what made them differ from those in the past, and how they were currently

The research site was Sansai Village, Luang Nheu Sub-District, Doi Saket District, Chiang Mai Province Data were collected via the following methods : observation, interview, group discussion, and participatory rural appraisal. Key informants comprised the elderly people and children living together in 16 families, community leaders, teachers, monks, member of housewife group, and general elderly people, children and youth with in the community. Subsequently, collected data were cross – checked, classified, categorized, analyzed and interpreted based on the established conceptual framework. Findings were as follows:

The studied subjects were found to have had various physical and mental, psychological and emotional, economic and social problems. Some remained the same as those found in the past. Others differed. Some major ones were the following: the elderly experienced severe tension and deeply worried about financial matters, their own and their grandchildren's future , long-term effects of HIV/AIDS and other addictive substances.

Moreover, they wanted their own children to look after them. On the other hand, the children were worried about School learning and financial matters. They needed parental love and warmth as well as real understanding from the elderly

Labour migration, AIDS and drugs problems plus the formal education system accounted for the changed nature of the above problems and needs. The first three, themselves results of social, economic, and cultural changes, turned formerly extended families. Thus, what was obviously missing was direct parental love and warmth. Some children inevitably became problem children.

Moreover, the education system which did not attach real importance and value to the elderly's wisdom exerted a very strong impact upon the young students. They adopted and practiced School – and peer-based thought and living models totally incomprehensible to the elderly at home. They simply could not understand and accept them. Finally, they were not able to offer any advice. At the same time, the children felt that the elderly were simply not up-to-date. Thus, they saw no need to heed their advice.

Currently, both public and private agencies were providing assistance for the elderly people and children. However, it primarily focused on such basic problems as physical health, economic and social not on mental and emotional ones currently on the dramatic rise.

Given all above problems and even given the generation and communication gap, the elderly people still served as the social safety net ready to cope with the emerging problems and come to the children's rescue. Without them, the children would certainly have experienced a lot more problems. On the contrary, with out the grandchildren, the elderly would also have encountered a lot more difficulties. Therefore, it was recommended that activities promoting better ties between the elderly people and children, and training sessions on the elderly's , child and teenager psychology be organized. Moreover, training programs dealing with the elderly's should be organized for public sector and relevant nongovernmental organizations' personnel.